

Vääksyn vesimylly- ja sähkölaitosmuseo

Suomen vähälukuisten teollisuus-arkeologisten kohteiden luku kasvoi v. 1985 yhdellä, kun Asikkalan kunnassa Vääksyssä avattiin yleisölle Vääksyn vesimylly- ja sähkölaitosmuseo. Vesiturbiini käynnistetään kesäkautena viikonloppuisin pyörittämään peniilgeneraattoria ja vanhaa myllykoneistoa.

Asikkalaa voitaneen pitää todellisenä vesimyllypitäjänä. Parhaimmillaan Asikkalassa on toiminut kymmeniä vesimyllyjä. Nykyisin niistä on jäljellä vain Vääksyn vesimyllymuseo. Varhaisimmat kirjalliset tiedot "Vääksyn virrassa" sijainneista vesimyllyistä on 1400-luvulta: "1491 Vääksyn virrassa oli kolme myllyä: Rukka-niminen mylly pienellä saarella keskellä virtaa, vanha mylly sekä tämän alapuolella Asikkalan kyläläisten uusi mylly näiden maiden kohdalla."

Museon taustahistoria ulottuu noin 500 vuoden taakse. Sen vaiheisiin sisältyy koko paikallinen jauhatuksen historia survinkivistä käsikiviin ja vesivoimalla toimineisiin jalka-, ratas- ja turbiinimyllyihin.

Se on toiminut kirkonkyläläisten yhteismyllynä, "perunapappi" Axel Laurelin veromyllynä 1700-luvulla ja yksityisenä tullimyllynä 1950-luvulle saakka.

Sen jälkeen mylly oli "hylätty" lähes 30 vuotta, kunnes 1970-80 lukujen vaihteessa sen historiallinen arvo tajuttiin ja vesimyllyrakennus päätettiin talkoovoimin kunnostaa toimivaksi vesimyllymuseoksi.

Muutaman tuhannen talkootyötunnin, kunnan ja eräiden yhteisöjen taloudellisen tuen jälkeen vesimyllypyörähti käyntiin keväällä 1985.

Sähkölaitosmuseo

Vesimyllymuseon alakerrassa on toimiva sähkölaitososasto.

Sen generaattori pyörähti vuoden 1955 jälkeen uudelleen käyntiin keväällä 1992 museona. Osastolla esitellään piensähkölaitoksen toimintaa ja virran jakeluun liittyvää sähkölaitteiden historiaa vuosisadan alkukymmeneltä 1950-luvulle.

"Sähkösuunnitelma" vuodelta 1918 kertoo "tasavirtakaksijohtojärjestelmästä" jännite 220 V, jonka mukaan jaettiin sähköä "Vesijärven kanavan" kummallakin puo-

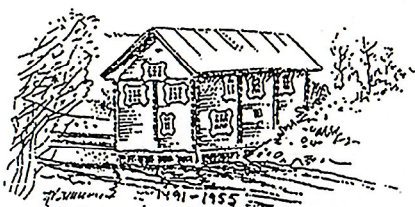
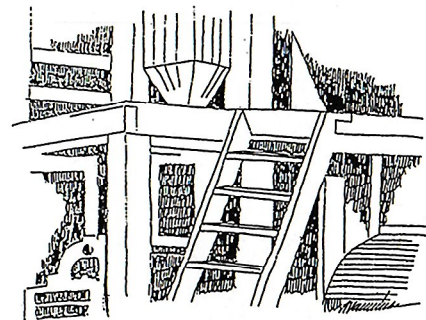
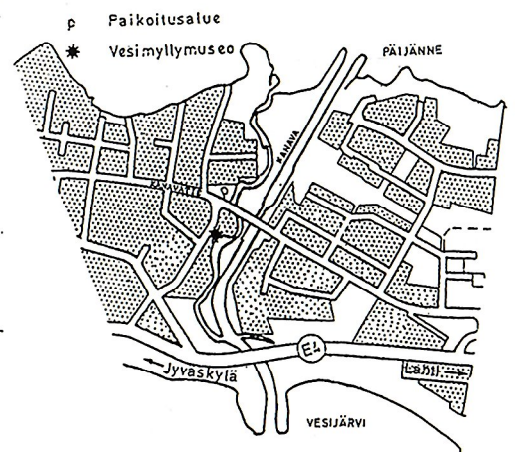
lella sijaitseviin rakennuksiin. Rakennuksille annetut numerot osoittivat lamppujen lukumäärän, yhteensä noin 200 lamppua.

Uuden "voima-aseman" kytkinkaavista syksyllä 1929 näkyy "virran-ostajille menevistä heidän johtimistaan" Asikkalan Sähkö Oy:n lukuun Pulkkilan kylään ja Vääksyn Sähkö Oy:n johtimet. Tehoksi on merkitty 400 voltia, 15 kilowattia ja 21,6 ampeeria. Sähkölaitos oli Virtasen Sähkö.

Museonhoitajana ja sen asialleen innostuneena oppaana toimii Suomen teknillisen museoyhdistyksen jäsen Taisto Suontausta.

Myllytonnttu

VÄÄKSYN VESIMYLLY- JA SÄHKÖLAITOSMUSEO

Museonjohtaja Taisto Suontausta ja v. 1985 Kaarina Simola ovat seisahdaneet kuvattaviksi Vääksyn museorakennuksen nurkalle tutustumiskäynnin yhteydessä. Museolla järjestetään kesän aikana erilaisia näyttelyitä, yhteislauluiltoja ja muita tilaisuuksia, joista ilmoitustaulukin kertonee. Valok. Osmo Simola.

